

Landskap: Småland Upptecknat av: Carl Suckman
 Härad: Tranevald Adress: Sjunga gård Kalusvik
 Socken: Kalusvik Berättat av: Carl Johansson
 Uppteckningsår: 1958 Född år: 1861 i Kalusvik

Uppteckningen rör Handel och livet på Förd-
 vägar. Den som hade något att sälja
 och skulle till en marknad med
 ett djur sade att han skulle vara
 av kon eller korv eller kossa
 bort den, var då kon felpri så varades
 den bort på öppen marknad eller
 garanterades bort. Då affären gordes
 slags i hand, slags i som det sades
 vill du ha så klappa till, efter var
 den som sålde skyldig att bjuda
 två köp kaffe på kaffe eller där sälja-
 ren hade sin vagn ur matsäcken

... Skriv endast på denna sida!

10 sid.

smågås och en vagn ur lommaflaskan
Att gå i borgen för en skuld sådes
gå i gae för den summan, att gå
i borgen var att gå i sorgen var
vanligt ordstav.

Täldre tider då järnvägar ej var så
vanliga så hämbades varor som kom
hit till södra Småland från Karls-
hamn och här fins ännu många gam-
la Karlshamnspasare som berättat hur
de for med varor hela karavanar
och hade backjärn från Huseby bruk
till Karlshamn och tjära, och sedan
som hade nyål salt och andra varor
med hem, Den som hade något på
bordet som var köpt i affär räknas
det för fina varor och som bara var

3) Brälund
Himavall
Kavavik

1938

5459

uppt. av Carl Anderson

bes. av Carl Hanson

född 1861

för de bättre lottade folket. Den vanligaste
handelen var för gärdparehandeln
vilka kallades för knallen, och de
som kom med byggsvaror var i regel
Västgötabakvuller det sades om dem
att de gick med knallajäsen
Det var den bästa tiden för knallen
att gå på lösten för som det sades
han gick och samlade nya krösa
vapenger (pengar som barn och kvinnor
hade tjänt med att plöcka lingon)
Det var ej ovanligt att en del knallar
förberade och graverade där de gick
fram för att lättare på logi för
natten men i vanliga fall så var
knallen på sina bestända platser
De varor som såldes var av byger var

Skriv endast på denna sida!

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

4/

linnvudkläder av bomull och silke
 halsdukar, rakknivar och ringar
 pärlor och dylikt. Klokar såldes och
 byttes nummjell och dylikt. Påsen
 var lång och smal där plöskades
 varar i båda ändor och vreds om
 ett halvt varv på mitten som
 låg mot axeln, och där i lag som det
 är en åker eller äng som har en av-
 smalning på mitten såges ett skiffet.
 ser int som en knallgjöre, de som
 hade byger att sälja hade ett stort
 tunt skinn som lades på golvet
 sedan lades bygpackarna på och det
 hela vickades om så band en rems
 om var ända och en emellan dem
 till att hänga om axeln, de som

5)
hade rådan förpackning och finare
tyger räknades för de förmögaste
knallarna, så var det en annans
kategori av knallar. Vårskedaknallar
de var i regel från Tunnabo
härad och Markaryd, de hade för-
färdigat sina varor själva och var i
regel slöjdare den tid de sygde med
handen. Det var alltid litet anvär-
ling då knallarna kom för som det
sades de hade svart muntäder, det
gick ofta knallar då jag var liten
för en 35 år sedan. Det var sållandet
var kvinnor som gick med handen
Marknaden var alltid knallarnas och
görde affärer vår och höst då mark-
naderna var gick de mellan marknaderna

och gjorde affärer under tiden de för-
flyttade sig från plats till plats, här
var en marknad som hette Glubbet
och var för stormarknaden vår och
höst och folk kom från när och fjärran
lägen före och byrde in sig, en del
var lersotaknallar och de som kom
längdan i från och köpte vynn oxar
var oxaknallar, i Växjö var mark-
nadslivet mera för än nu där
var 3 marknader om året som nu
Sigfridsnässemarknad och sommarmark-
nad och höstmarknad och de varade
i 3 dagar var, på sommarmarknaden
skulle det käpas lian brynen råvaror
och råfsor, på hösten var det kläder
och framför allt stövlar eller läder

4)
till sådana, Att städja folk på mark-
naden var ej något ovanligt, men
den rätta städjedagen var dagen
efter midsommar för då hade
allt björstefolk fritt för att gå och
städja sig. Till marknaden reste
så många som kunde för som
det sedes ha marknadspritt,
kaffe på dessa småmarknader sål-
des och kokades ute, färdur från
marknaden var alltid i stora säll-
skap ofta fulla och iungande.
Vid kyrkan färd brukade sällskapen
hålla till vid gudstjänsternas slut.
Körkor förekom för många som levebröd
eller biförtjänst den vanliga körningen
var för de som körde i bland var så

8) kallade längrissor till Kralshamn efter
 varor eller till Romby efter sill som
 utsåldes i gäselarna det var på den
 tiden ett bland de bästa förtjäns-
 ken, lundra valar strämming var ett
 bra enspännarslag (lag för en häst),
 faravagnen bestod av en vagn med ma-
 la hjul utan fjädrar i vagnen utan fjädrar
 i träcken, sillavagnen var utan fjädrar
 med en häck av mjuka bräder flät-
 beten häck som sillakorgen stod på
 en stor lång korg av flätat enl, mat-
 söck förvarades i en oval väska av trä som
 var delad olika till bröd smör och fläsk
 till hästen var hä och havre i en påse
 som hängdes under munnen på hästen
 den kallades för Tourist, bröd var vanligt

alt. giva hästen då det rostades liben
stund, Till de gamla gästgivarjärdarna
var den sedvanliga rasterbällen där röjs
och slogs och byttes hästar med dyra edes
för att bekräfta, där brukade forkarlar
ligga i stallet i bland för de kom
sent på kvällen och reste på attar i
bland körde de en 8-10 mil i ett tag
hela sträckan det rades att de körde i
ett kör.

De vanliga handverkare som besökt
byarna var i regel skärligare många
från Finnland och Ryssland, De mesta
som kom var förkenare och gravörer.
En öfver stora delar av vårt land mycket
känd förkenare och gravör var en som
gick för en 30-40 år sedan under namnet

10)

5459

10.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

Petter Flöna, han presenterade sig för
Petter silvergravere, han var bland de
sista, det mesta arbete utförde han
för en rupe, han var en gammal vandrare
och den sista, dog 1913.

Tiggare fickom alltid mest till julen
det sådes att ingen gåse var så kung
som tiggargåsen, Barn fickom i bland
men de var i regel bättre som körde
och stickade ut barnen i byarna de
barnen var det vanliga namnet Rackar-
ungar eller bovingar.

Jag har här antecknat vad jag har kommit
över efter bästa förmåga.

Carl Gustafsson

Skriv endast på denna sida!